

МЕТАФОРИ ЯК ЗАСІБ ВПЛИВУ ТА ПЕРЕКОНАННЯ В АНГЛОМОВНІЙ ПРОМОВІ ПЕТРА ПОРОШЕНКА

Анотація. Стаття присвячена аналізу метафор як дискурсивного засобу впливу та переконання в англомовному виступі Президента України Петра Порошенка на загальних дебатах 71-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН. У статті описано теоретичні засади дослідження політичного дискурсу і його функціональної особливості. Виділено та описано основні завдання та цілі, що ставлять перед собою політичні діячі у політичних промовах. У статті здійснено лексичний аналіз виокремлених лексичних одиниць шляхом їхньої класифікації за тематичною спрямованістю на військові терміни, політичні терміни, метафори, географічні назви та економічні терміни. Основну увагу в роботі акцентовано на аналізі метафор, використаних політичним лідером, а також подано один з варіантів їх поділу на такі тематичні групи як суспільно-політичне життя – море; транспорт; природа (тварини); війна; будівництво, дім; образотворче мистецтво та антропоцентричні метафори (людина).

Ключові слова: політичний дискурс, політична промова, вплив, лексична одиниця, класифікація, метафори.

METAPHORS AS A MEANS OF INFLUENCE AND PERSUASION IN THE ENGLISH SPEECH OF PETRO POROSHENKO

Summary. The article is devoted to the analysis of the metaphors as means of influence and persuasion in a political speech entitled «Statement by the President of Ukraine during the General Debate of the 71st session of the United Nations General Assembly». The article deals with the description of the theoretical foundations of the political discourse and its functional peculiarities. The main tasks and goals put forward by politicians in their political speeches are highlighted and described. The article focuses on the lexical analysis of the selected lexical units. Considering their thematic classification we have investigated military and political terms, metaphors, geographical names and economic terms, and have presented the complex percentage data of used terms in the table. Despite the fact that the political speech of Petro Poroshenko has a considerable number of military terms, this paper examines the metaphors used by the political leader. The present paper also aims to investigate the theoretical aspects of the metaphors usage in a political discourse including their functions and to analyze the metaphors from the practical point of view. In this study we have divided these lexical units into such thematic groups as socio-political life - the sea; transport; nature (animals); war; construction, home; fine arts and anthropocentric metaphors (man). This article puts forward one of the possible variants of division of metaphors, which further could be extended and described with more details. Moreover, we introduce the examples of the metaphors usage from the source text and provide our own explanation, regarding their thematic group, which they belong to. In this context we examined and proved that metaphors as expressive means of communication are aimed at drawing attention and persuading the audience.

Keywords: political discourse, political speech, influence, lexical unit, classification, metaphors.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Мова з давніх-давен була наймогутнішою зброєю у суспільстві, що «веде за собою сотні тисяч, мільйони людей...». Протягом багатьох років політичний дискурс вважався одним із найпотужніших інструментів впливу на суспільну свідомість. Більшість політичних діячів звертаються саме до політичних промов для досягнення поставлених цілей. Важливим моментом у визначенні іміджу країни є презентація цієї держави політичними лідерами. Проблема вибору лексичного наповнення політичних промов потребує глибокого вивчення, оскільки політична інформація спричиняє ідеологічний вплив на сучасне суспільство. Розуміння лексики, яку вживає політик та прийомів впливу на свідомість аудиторії дає можливість привернути увагу до проблем, глибше зрозуміти сказане або уникнути нав'язування певних переконань, не піддаватись впливу гучних слів. Англомовна промова П. Порошенка на загальних дебатах

71-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН акцентує увагу на актуальних проблемах в Україні в умовах війни саме за допомогою правильного добору лексичних одиниць – метафор.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Тексти політичного характеру досліджували такі вчені та науковці: Л.О. Максимчук «Політичний дискурс: особливості та функції» [5], К. Серажим «Дискурс як соціолінгвістичне явище: методологія, архітектоніка, варіативність» [8], А.О. Худолій «Функціональні зміни у мові американської публіцистики кінця ХХ – початку ХХІ століття» [10], В. Лук'янець «Філософія дискурсу» [4], Э. Аронсон «Современные технологии влияния и убеждения. Эпоха пропаганды» [1], Л.С. Павлюк «Риторика, идеология, персуазивна комунікація» [7].

Метою нашої статті є дослідження політичної промови Президента України Петра Порошенка на загальних дебатах 71-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН, шляхом поділу мовних одиниць на окремі групи, детальна характеристика та аналіз метафор.

Виклад основного матеріалу. За визначенням К. Серажим, політичний дискурс – це втілена у мові політична воля, обговорення та обґрунтування будь-яких тем, які мають значення для громадян; це характеристика мовної комунікації в демократичному суспільстві. Політичний дискурс – це дискурс політиків. Він формується в контексті функціонування політичних інститутів і є політичним, якщо супроводжує політичний акт у відповідній інституційній атмосфері [8, с. 202].

Політичний дискурс – складне явище, основою якого є комунікація і має певний контекст, повідомляє про учасників комунікації та про зміст розмови. Протягом останніх років політичний дискурс став активно досліджуватись лінгвістами. У зв'язку з глобалізацією соціальних змін, технологізацією політичного дискурсу, соціологи, лінгвісти та інші спеціалісти доходять висновку, що мова – це влада [2, с. 122].

Поняття «дискурс» має досить багато значень. «Дискурс» походить від латинського слова *discursus*, що означало «біг у різних напрямках». Згодом термін набуває різних значень. У перекладі з англійської *discourse* означає «мова, міркування, розмова, бесіда», у французькій мові «діалогічна мова, публічний виступ», а прикметник дискурсивний набуває стійкого значення «розумовий, логічний, опосередкований». У словнику німецької мови 1860 р. Якоба і Вільгельма Грімма, це слово має два значення: «1) діалог, бесіда; 2) мова, лекція» [5, с. 2].

У 1952 р. американський дослідник З. Харріс вжив „дискурс” як самостійний термін. Приблизно у цей же час поняття «дискурс» використовував Ю. Хабермас. Під дискурсом він розумів комунікацію особливого виду, специфічний діалог, мета якого – неупереджений аналіз реальності, позбавлений суб'єктивізму дослідника. Учасники мовної комунікації (дискурсу) аналізують реальність, відмовляючись від існуючих у свідомості і закріплених у мові стереотипів. Тут під дискурсом розуміється, скоріше, спосіб одержання істинного наукового знання. У такій інтерпретації дискурс виступає як інструмент пізнання реальності [9, с. 28].

Таким чином, основне завдання політичного дискурсу є насадження та пропаганда певних думок та поглядів, з метою реалізації політичних завдань, пов'язаних з установленням влади. Для політичного дискурсу характерні такі ознаки: відносини домінування та підкорення; вплив на почуття слухачів (промова мовця певною мірою впливає на емоційний стан); основне завдання політичного дискурсу – встановлення влади та авторитету; комунікація.

Кожне поняття виконує певні функції, які визначають сфери впливу та діяльність предмету. Політичний дискурс є багатофункціональне поняття, через що розглядається у різних аспектах. Проаналізувавши функціональні особливості політичного дискурсу, можна зробити висновок, що базується на дослідженнях відомого науковця В. Павлуцької. Вона зазначає, що саме функції переконання та політичної пропаганди є основними у політичному дискурсі: «Головною цільовою установкою політичного дискурсу є формування у соціумі тих думок та оцінок, які є необхідними для автора дискурсу» [6, с. 221].

Отже, можемо сказати, що політичний дискурс – це складне явище, в основі якого лежить

комунікація між політиком та аудиторією. Основними ознаками політичного дискурсу є певна ідея, здебільшого це власне суб'єктивне бачення світу, змін, подій, яку політик намагається донести слухачам та змінити хід їхніх думок. Політичний дискурс має певні функціональні особливості, а саме виконує такі основні функції як інформаційну комунікаційну, прогностичну, інструментальну, переконання та пропаганди. Оскільки, це явище несе масовий суспільний характер, то донесення інформації та вплив власною інтерпретацією подій є ключовими. Політична промова як важливий компонент політичного дискурсу – є потужним інструментом маніпуляції та впливу на аудиторію, зокрема на свідомість електорату з метою популяризувати власні політичні погляди. Аргументація та наведення прикладів займають вагомим місце у промові, бо саме вони підтверджують достовірність інформації та впливають на емоційний стан об'єкта цього виду комунікації.

Під час дослідження англомовної промови Президента України Петра Порошенка на загальних дебатах 71-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН 21 вересня 2016 року [11], було виявлено та проаналізовано лексику, яку політичний діяч використовує найчастіше, поділено її на такі тематичні групи: військові терміни, політичні терміни, метафори, географічні назви та економічні терміни. Загальна кількість проаналізованих лексичних одиниць складає 204. При аналізі промови важливим є частота використання лексичних одиниць. Ми визначили цю частотність, її відсоткове відношення та відобразили це все у таблиці, поданій нижче.

Таблиця 1
Частотність використання лексичних одиниць

№ з/п	Групи термінів	Кількість термінів	Відсоткове співвідношення
1.	Військові терміни	75	36,8
2.	Політичні терміни	67	32,8
3.	Метафори	30	14,7
4.	Географічні назви	26	12,7
5.	Економічні терміни	6	3
	Всього	204	100%

Політична промова має воєнну спрямованість через воєнні дії на території України, що відображається у кількості вжитих військових та політичних термінів. Проте, відповідно до таблиці третю сходинку посідають метафори, що є невід'ємним і яскравим елементом системи технологій впливу на свідомість реципієнта в мові політиків.

Основною метою політичних промов є переконання електорату у власних ідеях, створення нової картини світу. Для того, щоб закріпити у свідомості слухача певну інформацію політики найчастіше звертаються до метафор. В. Дубик вважає: «Політики використовують ті метафори, які є культурно, досвідно й ментально близькими реципієнту, оскільки в такому разі ці метафори залишають у його свідомості значний відбиток або стають частиною його ментального світу, уна-

слідок чого відбувається повна або часткова пере-
концептуалізація свідомості реципієнта» [3, с. 2].

За словами дослідниці Л. Павлюк: «Метафора відзначається унікальною властивістю у сенсі ефекту переконування – на неї важко дати спростування, вона схильє до обов'язкового прийняття. Промова, що містить метафори, є зрозумілішою, ближчою та переконливішою для аудиторії та водночас ефективнішою для мовця» [7, с. 95].

Метафори у промові П. Порошенка становлять 14,7% усіх виокремлених лексичних одиниць, які політичний діяч використовує як один із засобів впливу та переконування. Варто зазначити, що промова стає виразнішою і привертає увагу слухачів до ключових моментів. У ході аналізу промови ми об'єднали метафори у такі групи (див. табл. 2) [10]:

Суспільно-політичне життя – море. Море є очевидною та прихованою метафорою у різних ситуаціях. Ми переносимо певні властивості моря, води та частин суходолу, створюючи нові образи.

We must not allow plunging the world into a new nuclear arms race ('Statement by the President of Ukraine during the General Debate of the 71st session of the United Nations General Assembly' New York, September 21, 2016). Метафоричний образ занурення у воду асоціюється з можливою небезпекю. Політичний діяч розуміє, що не можна ставити під загрозу безпеку інших держав і наражати їх на нову гонку озброєнь.

Суспільно-політичне життя – транспорт. Будь-які зміни уособлюють рух, цілі є певними пунктами призначення, а види транспорту – це способи досягнення мети. Тому розглянемо речення, у якому образ поїздки набуває зовсім іншого значення:

Where has the drive to isolate oneself on an "island" come from? ('Statement by the President of Ukraine during the General Debate of the 71st session of the United Nations General Assembly' New York, September 21, 2016). Під метафоричним виразом *the drive to* розуміється стремління, сильне бажання, непоборний потяг до чогось.

Антропоцентричні метафори (людина). Суспільство та суспільний лад асоціюються з людиною і також з внутрішніми органами та їх первинними функціями. Найчастіше вживаються у метафорах такі частини тіла як руки, ноги, голова, обличчя, очі, вуха; органи: серце, нервова

система. Досить часто використовується не просто метафора, а її вид персоніфікація. Це вираз, що дає уявлення про яке-небудь поняття шляхом наділення його властивостями живої особи. Нижче наведемо приклади:

The total death toll of this war in the heart of Europe inflicted on us has amounted to 2,500 military and 7,430 civilian ('Statement by the President of Ukraine during the General Debate of the 71st session of the United Nations General Assembly' New York, September 21, 2016). Оскільки серце є центральним за розташуванням органом, так впливає значення метафори *in the heart of Europe* у цьому реченні – у центрі Європи.

Moreover, Russia uses temporarily occupied Crimea for projecting its aggressive policies not only in Ukraine but also in other corners of the world, including in Syria where these policies go hand in hand with war crimes and crimes against humanity ('Statement by the President of Ukraine during the General Debate of the 71st session of the United Nations General Assembly' New York, September 21, 2016). Речення багате на дві метафори, але зупинимось на значенні *go hand in hand with*. В уяві вимальовується картинка двох рук, що тримаються, тому ця метафора означає одночасно, знаходитись у тісному зв'язку.

Суспільно-політичне життя – природа (тварини). Існує тенденція до використання образів дикої природи, тварин, рослин як основи для метафоричних переносів. Тварини можуть уособлювати могутність, силу, страх, боязнь, хитрість і відданість. Також не варто забувати про особливості кожної тварини, будову її тіла та функції, що певні органи виконують. Розглянемо приклад речення з метафорою:

The tentacles of terrorism are wrapping more countries and continents ('Statement by the President of Ukraine during the General Debate of the 71st session of the United Nations General Assembly' New York, September 21, 2016). Дослівно можна перекласти, що щупальця або ж тентаки тероризму захоплюють все більше країн та континентів у значенні, що терористичні дії розповсюджуються і кількість країн, що стали жертвами таких атак, невпинно зростає.

Суспільно-політичне життя – війна. Політична боротьба часто концептуалізується в термінах

Таблиця 2

Суспільно-політичне життя – море	<i>no man is an island, to plunge the world into nuclear arms race;</i>
Суспільно-політичне життя – транспорт	<i>the drive to isolate oneself, the world has been driven, to go into this issue;</i>
Антропоцентричні метафори (людина)	<i>we entered the third millennium, biggest threat facing humanity, turn a blind eye to, face disappointment, to bring those responsible to justice, the practice has only spread, in view of, world lost its first battle, security challenges demand, orders killed 298 innocent people, be armed to the teeth, in the heart of Europe, to shift responsibility, outrageous practice is now back in service, aggressive policies go hand in hand with war crimes, this will lay into the hands of the aggressor;</i>
Суспільно-політичне життя – природа (тварини)	<i>the tentacles of terrorism are wrapping more countries;</i>
Суспільно-політичне життя – війна	<i>to withdraw weapons;</i>
Суспільно-політичне життя – будівництво, дім	<i>rock-solid rule, testing ground for new methods, on a daily basis; key issues, corners of the world;</i>
Суспільно-політичне життя – образотворче мистецтво	<i>draw attention, the Cold War.</i>

військової метафори. Активно формуються переносні значення слів та словосполучень взятих з військової термінології. Наведемо приклад:

Set the captives free, stop shooting, withdraw weapons, let the OSCE carry out its mandate and watch over the Ukrainian-Russian border without hindrance... ('Statement by the President of Ukraine during the General Debate of the 71st session of the United Nations General Assembly' New York, September 21, 2016). Первинні значення слова *withdraw* це забирати, знімати, відсувати, але у контексті *withdraw weapons* буде перекладатися як відвести озброєння, або забрати зброю та артилерію з місця, де ведуться бойові дії, відступити.

Суспільно-політичне життя – будівництво, дім. Людина, окрім природи створеної Богом, живе посеред артефактів, створюючи речі та споруджуючи будинки. Образ будівництва та дому асоціюється з процесом покращення чогось, динамікою, планами на майбутнє. Важливою складовою будівельного процесу є наявність матеріалів, чії функціональні особливості беруться до уваги при перенесенні цих якостей. Ми виокремили у промові таке речення для ілюстрації вищесказаного:

The suspension of the use of veto in cases of mass atrocities, as well as in cases when a UN Security Council member state is a party to a dispute, should become a rock-solid rule without exceptions ('Statement by the President of Ukraine during the General Debate of the 71st session of the United Nations General Assembly' New York, September 21, 2016). Такий матеріал як каміння асоціюється з міцністю, твердістю та непорушністю. Проаналізувавши власні спостереження, можна з впевненістю розтлумачити значення метафори *a rock-solid rule* – залізне (тверде) правило. Тобто йдеться про точність і непохитність у дотриманні певних принципів, норм поведінки.

Суспільно-політичне життя – образотворче мистецтво. Суспільно-політичне життя знаходить своє втілення в метафорах образотворчого мистецтва. Наше життя тісно пов'язане з творчістю, пам'ятками культури, з процесом створення мистецтва загалом. Наведемо приклад використання у реченні такої метафори:

As President of the state, which has become a testing ground for new methods of hybrid warfare, I already drew international attention to this threat at the last session of the General Assembly ('Statement by the President of Ukraine during the General Debate of the 71st session of the United Nations General Assembly' New York, September 21, 2016). Дієслово *to draw* асоціюється з малюнками, що кидаються в очі. Тому таке значення переноситься і разом *to draw attention* – привернути увагу.

Метафори збагачують словниковий склад мови публіцистичних текстів і дають змогу подати нову інформацію у короткій і доступній для адресата формі. Тому промова українського політика містить багато метафор, що підсилили офіційність виступу і стали яскравими засобами вираження досвіду.

Усі наведені вище приклади політик використовує з метою впливу на свідомість цільової аудиторії. Президент України аналізує останні події на сході країни, що спричинені незаконними діями з боку Російської Федерації; наводить достатньо прикладів, для доведення неправомірності у ді-

яльності уряду Кремля. Порошенко закликає членів Генеральної Асамблеї ООН взяти заходів, аби уникнути глобальної катастрофи. Гарант зазначає, що Україна дотримується статуту ООН і готова врегулювати конфлікт лише мирним шляхом.

Висновки. На основі аналізу теоретичних матеріалів було визначено, що політичний дискурс – це визначений певним культурним середовищем вид комунікації, основним завданням якого є насадження та пропаганда певних думок та поглядів, з метою реалізації політичних завдань, пов'язаних з установленням влади. Політична промова як компонент політичного дискурсу, є публічним виступом, який є ефективним засобом для підтримки та утвердження лідерства. Політична промова є найпотужнішим способом інформування та переконання значної кількості людей.

Було проаналізовано лексичне наповнення промови, зокрема виокремлено 204 лексичні одиниці. З них було виокремлено – 75 військових термінів, що становить – 36,8% від загальної кількості; 67 політичних термінів, 32,8%; 26 географічних назв, 12,7%; було виокремлено 30 метафор, відсоткове відношення яких становить 14,7%; 6 економічних термінів, 3% від загальної кількості. Основну увагу в статті зосереджено на аналізі метафор як ефективного стилістичного засобу впливу та переконання. Лексична наповненість промов відіграє важливе значення як для промовця, так і для слухачів. Промова, що містить метафори, є зрозумілішою, ближчою та переконливішою для аудиторії та водночас ефективнішою для мовця.

Обрана нами промова, а саме її тематика, є актуальною на сьогоднішній час, коли на сході України ведеться неофіційна, неоголошена війна. Генеральна Асамблея ООН має на меті зберегти мир та спокій у світі, тому на загальних дебатах 71-ї сесії Петро Порошенко звертається до метафор, чим намагається привернути увагу та переконати, що війна жорстока і наслідки її жахливі, як і для цивільного населення, так і для держави. Політик згадує пережиті війни та називає втрати від них. Він занепокоєний проблемою війни та терактів, що простежується у різних кутках світу все частіше і частіше. Тому, задля покращення ситуації, Петро Порошенко пропонує сумлінно дотримуватися Статуту ООН та виважено і тверезо рухатися вперед, не претендуючи на інші землі та скарби, не прагнучи свавільно контролювати думки інших людей. Глава нашої держави переконаний, що саме такий підхід є потужним орієнтиром для нас усіх, єдиним способом зберегти наш світ від катастрофи глобальної війни.

Метафори стали досить популярним явищем в сучасних масмедіа та широко використовуються політиками у промовах. Це зумовлює широкий інтерес до вивчення феномену метафори в політичному дискурсі. Викладений матеріал, безперечно, не вичерпує усіх аспектів означеної проблеми. У цілому політична дискурсологія відкрита для наукового обговорення питань, пов'язаних з особливостями її предметного змісту.

Перспективи подальшого розвитку у даному напрямі. Перспективи подальших досліджень політичного дискурсу стосуються детального аналізу комунікативних стратегій, функціональної спрямованості лексичних і стилістичних засобів.

Список літератури:

1. Аронсон Э., Пратканис Э. Современные технологии влияния и убеждения. Эпоха пропаганды. Санкт-Петербург : Прайм-ЕВРОЗНАК, 2008. 540 с.
2. Ван Дейк Т.А. Анализ новостей как дискурса / Язык. Познание. Коммуникация. Москва : Прогресс, 1989. С. 111–160.
3. Дубик В.В. Концептуальна метафора масмедійного дискурсу Франції на тлі польсько-українських досліджень. Луцьк, 2012. URL: <http://www.ukrpolnauka.wordpress.com> (дата звернення 16.01.2019).
4. Лук'янець В.С. Філософія дискурсу. *Вісник НАН України*. 2002. Вип. 12. С. 22–28.
5. Максимчук О.Л. Політичний дискурс: особливості та функції. *Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Мова і культура*. 2010. С. 75.
6. Павлуцька В.О. Політичний дискурс: особливості та функції. *Вісник Житомирського державного університету (науковий журнал). Серія «Філологічні науки»*. 2010. Вип. 39. С. 218–221.
7. Павлюк Л.С. Риторика, ідеологія, персуазивна комунікація. Львів : ПАІС, 2007. 168 с.
8. Серажим К. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність : монографія / за ред. В. Різуна. Київ : Київський національний університет ім. Т. Шевченка, 2002. 392 с.
9. Хабермас Ю. Філософський дискурс о модерне: Дванадцять лекцій / пер. с нем. М.М. Беляева, К.В. Костина, Е.Л. Петренко. Москва : Весь мир, 2008. 416 с.
10. Худолій А.О. Функціональні зміни у мові американської публіцистики кінця ХХ – початку ХХІ століття: монографія. Острогор : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2006. 384 с.
11. Petro Poroshenko. Full transcript. Statement by the President of Ukraine during the General Debate of the 71st session of the United Nations General Assembly (electronic resource). Available at: <http://www.president.gov.ua/en/news/vistup-prezidenta-ukrayini-petra-poroshenka-na-zagalnih-deba-38237> (accessed 17 May 2018).

References:

1. Aronson E., Pratkanis E. (2008). *Sovremennye tekhnologii vliyaniya i ubezhdeniya. Epokha propagandy* [Modern technologies of influence and persuasion. Age of propaganda]. Saint-Petersburg : Praym-Eurosign, pp. 540.
2. Van Deyk T.A. (1989). *Analiz novostey kak diskursa / Yazyk. Poznanie. Kommunikatsiya* [Analysis of the news as a discourse / Language. Cognition. Communication]. Moscow : Progress, pp. 111–160.
3. Dubyk V.V. (2012). *Kontseptualna metafora masmediinoho dyskursu Frantsii na tli polsko-ukrainskykh doslidzhen* Dubyk [Conceptual metaphor of the mass media discourse of France on the Polish-Ukrainian context]. Available at: <http://www.ukrpolnauka.wordpress.com> (accessed 16.01.2019).
4. Lukianets V.S. (2002). *Filosofia dyskursu* [The philosophy of discourse]. *Visnyk NAN Ukrainy*, no. 12. pp. 22–28.
5. Maksymchuk O.L. (2010). *Politychnyi dyskurs: osoblyvosti ta funktsii* [Political discourse: peculiarities and functions]. *Taras Shevchenko National University of Kyiv. Language and Culture*, pp. 75.
6. Pavlutska V.O. (2010). *Politychnyi dyskurs: osoblyvosti ta funktsii* [Political discourse: peculiarities and functions]. *Zhytomyr Ivan Franko State University, vol. «Philology»*, no. 39. pp. 218–221.
7. Pavliuk L.S. (2007). *Rytoryka, ideolohiia, persuazyvna komunikatsiia* [The study of ideology, rhetoric and persuasive communication]. Lviv : Pais, pp. 168.
8. Serazhym K. (2002). *Dyskurs yak sotsiolinhvalne yavyshe: metodolohiia, arkhitektonika, variatyvnist* (ed. V. Rizuna) [Discourse as a sociolinguistic notion: methodology, architectonics, variability]. Taras Shevchenko National University of Kyiv, pp. 392.
9. Khabermas Yu. (2008). *Fylosofskiy dyskurs o moderne: Dvenadtsat lektsyi* (trs. M.M. Beliaeva, K.V. Kostyna, E.L. Petrenko) [The Philosophical Discourse of Modernity]. Moscow : Whole World, pp. 416.
10. Khudolii A.O. (2006). *Funktsionalni zminy u movi amerykanskoi publitsystyky kintsia XX – pochatku XXI stolittia* [The functional changes in the language of American political journalism of late XX – early XXI century]. Ostroh : The National University of Ostroh Academy, pp. 384.
11. Petro Poroshenko. Full transcript. Statement by the President of Ukraine during the General Debate of the 71st session of the United Nations General Assembly (electronic resource). Available at: <http://www.president.gov.ua/en/news/vistup-prezidenta-ukrayini-petra-poroshenka-na-zagalnih-deba-38237> (accessed 17 May 2018).